

Wojciech Przećław Bystrzonowski

[nauczyciel](#)

[jezuita, wydawca](#)

Ur. 13.4.1699, Kiełczyn

Zm. 0.0.1782, Lublin

Dane rodziców

Brak danych.

Wychowanie i wykształcenie

Wstąpił do [jezuitów](#) 8 października 1713 roku w [Krakowie](#), święcenia przyjął w lipcu 1726 roku w [Poznaniu](#). Studiował [filozofię](#) w [Kaliszu](#) w latach 1718-1721 i [teologię](#) w [Poznaniu](#) w latach 1723-1727.

Etapy kariery dot. edukacji

Był profesorem [retoryki](#) w [Lublinie](#) (1729-1730), [matematyki](#) w [Krasnymstawie](#) (1730-1732), [filozofii](#) (1732-1737) i [teologii scholastycznej](#) (1737-1745) w [Lublinie](#), [rektorem](#) w [Poznaniu](#) (1745-1752) i we [Lwowie](#) (1752-1755), instruktorem trzeciej probacji w [Jarosławiu](#) (1755-1756), [rektorem](#) w [Lublinie](#) (1756-1760 i 1764-1767) oraz w [Jarosławiu](#) (Św. Jana) (1760-1764), prowincjałem małopolskim (1767-1770) oraz [rektorem](#) w [Jarosławiu](#) (NMP) (1770-1773). W 1758 roku był delegatem na XIX Kongregacji Generalnej.

W [Poznaniu](#) za jego rządów wzniesiono północne i wschodnie skrzydło kolegium z apteką, drukarnią i biblioteką. Kładł nacisk na pracę duszpasterską, przyczynił się do upiększania kościołów i nabożeństw. Mniejszą uwagę zwracał na szkoły. Propagował wśród szlachty zdobycze nauk przyrodniczych i technicznych. Wydawał zreformowane kalendarze. W teorii [wymowy](#) prezentował stanowisko konserwatywne. Wydał drukiem m.in. "Polak sensat" (Lublin 1730), "Informacja matematyczna" (Lublin 1743), "Honor Najświętszej Maryi" (Kalisz 1741). Pozostawił też kilka rękopisów z [wykładami teologii](#) i utworami dramatycznymi.

W [traktacie](#) "Informacja matematyczna rozumnie ciekawego Polaka w krótkim opisie różnych części świata" najwięcej uwagi poświęcił Rzeczypospolitej. Uważał, że „obszerniej własną Ojczyznę dotknąć należy, o której obcy autorowie albo mało co, albo z uszczerbkiem w jej opisanu traktowali”. Czując potrzebę godnego i pełniejszego przedstawienia swego kraju, omówił jego granice, podział administracyjny, urzędy, „status zakonny”, „status kościelny” oraz wyliczył monarchów polskich. Opisał również zasoby naturalne, doceniając ich znaczenie ekonomiczne. Wiadomości czerpał głównie z Długosza, Kromera, Wapowskiego, Miechowity, Gwagnina, Sarnickiego, [Starowolskiego](#), Opalińskiego i Tylkowskiego.

Spojrzenie Bystrzonowskiego na historię było typowe dla nowożytników, rzeczników idei postępu. Jego zdaniem świat coraz bardziej się doskonali dzięki odkryciom geograficznym, chrystianizacji, poprzez rozwój architektury, rzemiosła, powstawanie nowych i doskonalszych manufaktur, żeglugi, wojskowości, postęp nauk medycznych, a nawet dzięki zmianom w muzyce. Nie zgadzał się z ówczesnymi poglądami sławiącymi jedynie przeszłość: „Pospolita jest ludzi perswazja, przeszłe wieki złotemi i srebrnemi nazywać, a terażniejsze za ołowiane albo żelazne nazywać: chwalić starożytność, a niniejsze ganić lata”. Badanie przeszłości Polski i lektura różnych kronik ukazuje, zdaniem autora, tyle strasznych przemian i tragedii, że „nasze czasy względem przeszłych błogosławieństwem nazwać się mogą”.

Fakty z życia osobistego

Żył w [XVII-XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Wojciech Bystrzonowski, *Informacja matematyczna rozumnie ciekawego Polaka*, Lublin, 1743.
2. Wojciech Bystrzonowski, *Polak Sensat w Liście, w Komplementcie Polityk, Humanista w Dyskursie, w Mowach Statysta, Naprzykład dany Szkoloney Młodzi [...]*, Kraków, 1739.

Przedmiotowa

1. K. Puchowski, *Edukacja historyczna w jezuickich kolegiach Rzeczypospolitej (1565-1773)*, Gdańsk, 1999.